

«Мектепке дейінгі ұйымдағы инклюзивті білім»

Ерекше білім беру қажеттіліктері (ЕБҚ) бар балалармен жұмыс істеу ерекшеліктері
Балабақшадағы инклюзия — бұл балаларды жай ғана бір топқа жинау емес. Бұл — баланы жүйеге бейімделуге мәжбүрлемей, керісінше, әр баланың мүмкіндігіне қарай икемделетін икемді орта қалыптастыру процесі.

1. Жеке білім беру маршрутын құру

ЕБҚ бар балалармен жұмыс **ЖБББ (жеке білім беру бағдарламасы)** негізінде жүргізіледі.

- **Мүмкіндіктер мен тапшылықтарды ескеру:** Біз баланың тек «не істей алмайтынына» ғана емес, оның күшті жақтарына да назар аударамыз (мысалы, сөйлеуде қиындық болса да, көру арқылы есте сақтау қабілеті жоғары болуы мүмкін).
- **Жүктемені мөлшерлеу:** Бала тез шаршап қалмауы үшін сабақтар қысқа кезеңдерге бөлініп, іс-әрекет түрлері жиі ауыстырылып отырады.

2. Кедергісіз және дамытушы ортаны құру

Орта балаға не істеу керектігін «ишарамен» білдіріп тұруы тиіс:

- **Көрнекі кесте:** Таңба-карточкалар даму ерекшелігі бар балаларға (мысалы, аутизм спектрі бұзылған балаларға) күн тәртібін түсінуге және мазасыздықты азайтуға көмектеседі.
- **Арнайы жабдықтар:** Тактильді жолдар, ауырлатылған көрпелер, жұмсақ модульдер немесе ұсақ моториканы дамытуға арналған арнайы құралдарды пайдалану.
- **Аймақтарға бөлу:** Топтағы сенсорлық шудан демалу үшін «оңашалану бұрышының» болуы.

3. Әлеуметтендіру және топтағы өзара әрекеттестік

Басты мақсат — баланы қоғамда өмір сүруге, ал топты — әртүрлілікті қабылдауға үйрету.

- **Жағдайларды модельдеу:** Тәрбиеші ерекше балаға қарапайым рөлдерді ұсына отырып, ойынға араласуына көмектеседі.
- **Мейірімділік сабақтары:** Құрдастарының бойында эмпатияны қалыптастыру. Балалар көмектесуді, күтуді және барлық адамдардың әртүрлі болатынын түсінуді үйренеді.

4. Командалық тәсіл (Сүйемелдеу)

Жұмыс тек **мамандар консилиумы** қатысқанда ғана тиімді болады:

- **Тьютор / Тәрбиешінің көмекшісі:** Баланы сүйемелдеп, оның жалпы сабақтарға қатысуына көмектеседі.
- **Арнайы мамандар:** Педагог-психолог, логопед, дефектолог жалпы бағдарламаға біріктірілген түзету блоктарын жүргізеді.

5. Отбасымен жұмыс

ЕБҚ бар баланың ата-анасы жиі стресс жағдайында болады.

- **Ата-аналарды оқыту:** Педагогтар баланы үйде қалай дамыту және қарым-қатынас жасау тәсілдерін көрсетеді.
- **Психологиялық қолдау:** Баланың ерекшелігін қабылдауға және оның оқуынан шынайы нәтиже күтуге көмектесу.

Негізгі ұстаным

Инклюзия — бұл **өзгеше болу құқығы**. Біз баланы «бәрі сияқты» болуы үшін «жөндемейміз», біз оған өз мүмкіндігі аясында табысты болуы үшін қажетті құралдарды береміз.

«Бақыт» бөбекжайы» КМҚК директоры З.Т.Ныгыметова

